

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu JUDr. Jána Šantu, PhD., LL.M, MBA

na tému

„Vybrané teoretické a aplikačné otázky daňových trestných činov“

Na základe uznesenia Vedeckej rady Akadémie Policajného zboru v Bratislave zo dňa 30.11.2021 som bola podľa § 1 ods. 8 podľa vyhlášky MŠVVŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor menovaná oponentom v habilitačnom konaní JUDr. Jána Šantu, PhD., LL.M, MBA v odbore Bezpečnostné vedy. Na základe predloženia habilitačnej práce uchádzača podávam tento oponentský posudok.

I. Aktuálnosť zvolenej témy

Autor habilitačnej práce si za predmet skúmania zvolil problematiku daňových trestných činov s dôrazom na súvisiace problémy vyskytujúce sa v aplikačnej praxi. Vzhľadom na otázky sporného charakteru neustále vyvstávajúce v tejto oblasti či už v rámci trestného práva hmotného alebo v rámci procesných postupov trestného konania, je potrebné tematiku daňovej trestnej činnosti označiť za „večne živú a aktuálnu“. Táto skutočnosť je zdôraznená aj aktuálnym vývojom charakterizujúcim danú rovinu trestného práva. Priamo úmerne k lukratívnosti „ziskov“ plynúcich pre páchatel'ov z daňovej trestnej činnosti totiž narastajú aj ich snahy o vytvorenie sofistikovanejších metód páchania a utajovania tohto druhu trestnej činnosti. Popísaný stav zákonite vyvoláva potrebu adekvátneho odborného skúmania tejto roviny trestného práva, ktorého výsledkom môže byť koncipovanie vhodných, uvážených odpovedí a riešení smerujúcich k efektívnemu odhaľovaniu a postihovaniu páchatel'ov daňovej trestnej činnosti. Opísané skutočnosti len podčiarkujú už vyššie vyslovený fakt o bezpochybnnej aktuálnosti habilitantom zvolenej tematiky - jej adekvátny odborný rozbor, ktorý má potenciál poskytnúť odpovede na sporné otázky vyskytujúce sa v jej rámci, je pre právnu vedu potrebný a pre aplikačnú prax priam nevyhnutný.

II. Všeobecná charakteristika habilitačnej práce

Habilitant JUDr. Ján Šanta, PhD., LL.M, MBA predložil, v súlade s § 1 ods. 3 písm. c) vyhlášky MŠVVŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, habilitačnú prácu ako súbor

✉ korešpondenčná adresa

PRÁVNICKÁ FAKULTA TU

Hornopotočná 23

918 43 TRNAVA - SK

☎ telefón

+ 421 33 5939 632

email

eva.szabova@truni.sk

publikovaných vedeckých prác doplnený komentárom. Habilitačná práca je spracovaná v rozsahu 202 strán vrátane zoznamu použitej literatúry, z toho súbor publikovaných vedeckých prác tvorí 185 strán. Habilitačná práca je doplnená o záver predstavujúci sumarizáciu najvýznamnejších prínosov jednotlivých vedeckých prác tvoriacich jej obsah.

V rámci samotného súboru pôvodných vedeckých prác možno identifikovať tri logicky a myšlienkovy na seba nadväzujúce ucelené časti. Prvá časť predstavuje historický vstup do problematiky daňových trestných činov, v rámci ktorej autor poskytuje veľmi precízne spracovanú analýzu vývoja legislatívy v sledovanej oblasti na našom území. Rozhodnutie autora zaradiť do práce aj historické súvislosti vývoja daňovej legislatívy je potrebné považovať za správne a uvážené, nakoľko iba prostredníctvom poznania histórie možno správne porozumieť stavu súčasnému. Druhá časť práce (s. 29 – 135) je venovaná skúmaniu relevantných otázok hmotnoprávneho charakteru, na čo plynule v rámci tretej časti práce (s. 136 – 192) nadväzuje rozbor kľúčových problémov, ktorých výskyt možno identifikovať v rámci oblasti trestnoprocesnej, osobitne v rámci procesu dokazovania. Už v úvode posudku tak možno vysloviť konštatovanie o vysokom stupni systematickosti, ktorý predložená práca vykazuje.

V súvislosti s formou habilitačnej práce je nevyhnutné poukázať aj na tú skutočnosť, že takmer všetky vedecké práce tvoriace jej obsah boli publikované v jednom z najkvalitnejších slovenských odborných recenzovaných periodík, v Justičnej revue, čo svedčí o vysokej odbornosti habilitantom spracovaných diel.

III. Formálna stránka, použité metódy a originalita práce

Z formálneho hľadiska možno iba stručne skonštatovať, že habilitačná práca je spracovaná bez akýchkoľvek nedostatkov formálneho charakteru.

Metódy použité autorom pri spracovaní jednotlivých častí práce plne korešpondujú s vedeckou úrovňou habilitačnej práce.

Habilitačná práca spĺňa v zmysle predloženého protokolu aj požiadavku originalnosti.

IV. Vecné vyhodnotenie jednotlivých častí habilitačnej práce

Na základe preštudovania práce možno jednoznačne vysloviť konštatovanie, že problémy identifikované, analyzované a riešené autorom v jednotlivých jej častiach nielenže vykazujú atribút aktuálnosti, keďže reagujú na súčasné problémy aplikačnej praxe, ale zároveň možno v ich kontexte hovoriť aj o atribúte inovatívnosti. Mnohé autorom riešené otázky totiž v rámci odbornej literatúry doposiaľ neboli spracované buď vôbec alebo iba veľmi okrajovo. V tejto súvislosti možno poukázať napríklad na analýzu problému tzv. daňovej optimalizácie, prípadne na analýzu otázky súvisiacej s určovaním dane podľa pomôcok, spracovaním ktorej autor reagoval na problém v posudzovanom čase existujúci, no adekvátne neriešený. Diapazón otázok tohto typu spracovaných habilitantom je však oveľa širší.

Ďalší prínos dielčích častí habilitačnej práce spočíva vo vysoko sofistikovaných záveroch koncipovaných autorom, ktoré majú charakter odpovedí na otázky vykazujúce atribút značnej spornosti. Ako príklad možno poukázať na názor autora o nesprávnosti prevažne aplikovaného právneho názoru, resp. výkladu týkajúceho sa nemožnosti uplatňovať

nárok na náhradu škody spôsobenej daňovým podvodom v adhéznom konaní. Aj napriek tomu, že nejde o problém, ktorý by v rámci odbornej verejnosti doposiaľ riešený nebol, nevyhnutné je vyzdvihnúť vynikajúco spracovanú, komplexnú analýzu relevantnej judikatúry, výbornú argumentáciu pokiaľ ide o zdôvodňovanie habilitantom prezentovaných právnych názorov a v neposlednom rade ním koncipované odpovede zohľadňujúce reálne potreby praxe v kontexte analyzovaného problému.

Autor vo svojej habilitačnej práci neopomína reagovať ani na páčivý problém súvisu daňovej trestnej činnosti s trestnou činnosťou korupčnou, pričom osobitne prínosným sa v tomto ohľade javí rozbor trestnej zodpovednosti zamestnancov daňových úradov a analýza príkladov vypovedajúcich práve o naznačených korupčných praktikách existujúcich v tejto oblasti. Na základe uvedeného tak možno bezpochyby vysloviť konštatovanie o vysokej miere komplexnosti spracovania hmotnoprávneho rozmeru skúmanej problematiky.

Pokiaľ ide o tretiu procesnoprávnú časť práce autor sústreďuje pozornosť na problémy vyskytujúce sa v procese dokazovania daňovej trestnej činnosti, pričom tak, ako tomu bolo v hmotnoprávnej časti práce, aj na tomto mieste vykonáva identifikáciu tých najzásadnejších problémov, po ktorých riešení aktuálne volá aplikačná prax. Autor sa snažil upriamiť pozornosť na špecifiká, ktoré vykazuje dokazovanie daňových trestných činov. V tejto súvislosti možno dať do popredia myšlienku autora smerujúcu k určitej prioritizácii dôkazu v podobe účtovných dokladov dotknutých subjektov, čo je zdôvodnené kvantitatívnym aspektom spojeným s týmto typom dôkazu.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje autorom analyzovaný problém previazaný s povinnosťou mlčanlivosti subjektov vypočúvaných v súvislosti s objasňovaním ekonomickej trestnej činnosti v trestnom konaní. Obzvlášť pútavo vyznieva myšlienka prelomenia tzv. obchodného tajomstva, resp. ochrany chránených údajov na účel trestného konania. V tejto súvislosti autor poukazuje na relevantnú právnu úpravu Českej republiky doplnenú o súvisiacu judikatúru, ktorú dáva za príklad slovenskému normotvorcovi (s. 168).

Túto myšlienku autora navrhujem súčasne do diskusie v rámci obhajoby habilitačnej práce so zameraním na konkretizáciu podoby obdobnej právnej úpravy v Slovenskej republike.

V. Celkové zhodnotenie spracovania habilitačnej práce

Z hľadiska celkového hodnotenia predloženej habilitačnej práce si osobitnú pozornosť zasluhuje absolútna precíznosť a komplexnosť, s akou habilitant pristupuje k riešeniu vybraných problémov. Autor totiž nerieši konkrétne problémy izolovane, t. j. iba prostredníctvom noriem trestného práva, ale práve naopak, analýzu vykonáva v kontexte všetkých právnych predpisov, ktoré majú čo i len čiastočný súvis s riešenou tematikou (Občiansky zákonník, Obchodný zákonník, Ústava SR, daňové zákony ako aj právne akty EÚ).

Prínos práce je o to vyšší, že autor v značnom rozsahu vychádza z reálnych prípadov, s ktorými sa stretol v rámci svojej profesijnej činnosti. V súvislosti s habilitantom tak možno hovoriť o dokonalej synergii vedy a praxe.

Z hľadiska celkového zhodnotenia habilitačnej práce je potrebné poukázať na veľmi systematický prístup autora k spracovaniu ním skúmanej problematiky. Jednotlivé časti práce totiž na seba plynule nadväzujú a vytvárajú prehľadný a zrozumiteľný celok.

V rámci spracúvaných analýz si osobitnú pozornosť zasluhuje práca autora s judikatúrou, resp. s rozhodovacou činnosťou príslušných súdov. Jednotlivé problémy a otázky habilitant rieši prostredníctvom rozhodnutí tak domácich ako aj zahraničných súdnych orgánov, pričom je potrebné zdôrazniť, že diapazón rozhodnutí, prostredníctvom ktorých autor vykonáva ich identifikáciu a následné riešenie, je viac ako rozsiahly. V tomto kontexte možno pozorovať aj aplikáciu metódy kritickej analýzy, keď autor poukazuje aj na také rozhodnutia, ktorých závery sa v aplikačnej praxi nejavia práve ako najefektívnejšie.

Kladne vyznieva aj využívanie metódy komparatívnej. Autor v rámci analýzy vybraných otázok poskytuje pohľad do právnych úprav iných štátov. Potrebné je vyzdvihnúť, že habilitant sa v tomto ohľade neuspokojuje s rozborom relevantnej legislatívy Českej republiky, ktorej právna úprava je štandardným objektom záujmu v rámci vykonávaných komparácií, ale do pozornosti dáva právne úpravy takých štátov, akými sú Rakúsko či Nemecko. Týmto spôsobom autor vytvára priestor na precíznejšie a komplexnejšie posúdenie správnosti právnej úpravy Slovenskej republiky *de lege lata* a zákonite aj na adekvátnejšie koncipovanie riešení smerujúcich k jej zefektívneniu.

VI. Záverečné posúdenie habilitačnej práce a habilitanta

Z hľadiska záverečného zhodnotenia predloženej práce možno vysloviť, že vysoká úroveň vedeckého myslenia skĺbená so skúsenosťami habilitanta nadobudnutými v aplikačnej praxi vytvára priam dokonalé spojenie vyúsťujúce do vysokého stupňa odbornej úrovne ním predloženej habilitačnej práce. Výsledkom a súčasne prínosom práce je koncipovanie uvážených, logických a argumentačne podložených riešení analyzovaných problémov, ako aj formulovanie návrhov, ktorými habilitant apeluje na precizovanie právnej úpravy *de lege lata*.

Súčasne tak možno bez akejkoľvek pochybnosti vysloviť konštatovanie o značnej pridanej hodnote predloženej habilitačnej práce a jej prínose nielen pre právnu vedu ale rovnako aj pre aplikačnú prax. Je reálne sa domnievať, že výsledky vedeckej práce JUDr. Šantu môžu prispieť k skvalitneniu právnej vedy v analyzovanej oblasti, rozriešeniu mnohých doposiaľ otvorených, sporných aplikačných problémov, zjednoteniu postupov príslušných orgánov na úseku trestného práva a zefektívneniu právnej úpravy *de lege lata*.

Nad rámec oponovanej habilitačnej práce považujem za potrebné až nevyhnutné upriamiť pozornosť na ďalšie skutočnosti viažuce sa k osobe habilitanta, dotvárajúce významným spôsobom celkový obraz o jeho odbornosti a osobnosti. Na prvom mieste je potrebné vyzdvihnúť, že pôsobenie JUDr. Jána Šantu tak na akademickej pôde ako aj vo sfére aplikačnej praxe a výsledky ním dosiahnuté v oboch zmienených oblastiach sú jasnými, nepopierateľnými dôkazmi nielen o jeho vysokej odbornosti, ale aj o jeho vysokom osobnostnom a morálnom kredite. Habilitant je všeobecne uznávanou osobnosťou a to tak v rámci odbornej verejnosti ako aj verejnosti laickej.

Navyše, z pozície vedúcej Katedry trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, na ktorej habilitant aktuálne pôsobí, mi nedá nepoukázať aj na priam brilantné pedagogické schopnosti, ktorými habilitant disponuje a ktoré sa odzrkadľujú v kvalite ním uskutočňovanej výuky a v obrovskom záujme študentov o účasť na jeho prednáškach.

V neposlednom rade je vhodné poukázať aj na rozsiahlu publikačnú činnosť habilitanta, ktorej výsledky sú obsiahnuté v slovenských ako aj zahraničných periodikách s vynikajúcou reputáciou.

Zo všetkého vyššie vysloveného plyní len jediný možný záver: spojenie tak vysokej odbornosti, osobnostného kreditu a pedagogických schopností v jednej a tej istej osobe je absolútnym dôkazom toho, že JUDr. Ján Šanta, PhD., LL.M, MBA nielenže spĺňa všetky formálne požiadavky pre udelenie vedecko-pedagogickej hodnosti „docent“, ale navyše aj „nepísané“ kritériá vypovedajúce o celkovej osobnosti habilitanta ako budúceho nositeľa tohto akademického titulu.

VII. Záver

Na podklade všetkých vyššie uvedených skutočností konštatujem, že predložená práca spĺňa všetky formálne aj materiálne náležitosti habilitačnej práce a po jej úspešnej obhajobe odporúčam udeliť JUDr. Jánovi Šantovi, PhD., LL.M., MBA vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore habilitačného konania „Bezpečnostné vedy“.

V Trnave, dňa 05.01.2022

.....
doc. JUDr. Eva Szabová, PhD.
Katedra trestného práva a kriminológie
Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave